

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN CHẤT LƯỢNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÀ PHÊ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH ĐẮK LẮK

Bùi Thị Thanh Thùy¹, Phan Thị Thúy¹

Ngày nhận bài: 23/9/2021; Ngày phản biện thông qua: 12/10/2021; Ngày duyệt đăng: 15/10/2021

TÓM TẮT

Chất lượng báo cáo tài chính của các doanh nghiệp là một vấn đề đang rất được quan tâm hiện nay bởi vai trò quan trọng của nó trong việc cung cấp thông tin phục vụ cho mục tiêu ra các quyết định kinh tế: đầu tư, hoạch định chiến lược kinh doanh. Bài báo này nhằm xác định và đánh giá mức độ tác động của các yếu tố đến chất lượng báo cáo tài chính của các doanh nghiệp cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk. Nghiên cứu thực hiện phân tích nhân tố khám phá EFA, hồi quy đa biến dựa trên kết quả khảo sát 193 doanh nghiệp cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk. Kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng các yếu tố tác động cùng chiều đến chất lượng báo cáo tài chính với mức độ tác động giảm dần gồm pháp luật về kế toán, quy mô doanh nghiệp, trình độ của kế toán viên, các quy định của thuế và người lập báo cáo tài chính. Từ đó, bài báo gợi ý một số giải pháp cơ bản để giúp nâng cao chất lượng báo cáo tài chính của các doanh nghiệp cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk.

Từ khóa: Báo cáo tài chính, chất lượng, doanh nghiệp cà phê, Đắk Lắk.

1. MỞ ĐẦU

Hiện nay, Việt Nam đã trở thành thành viên của nhiều tổ chức quốc tế gần đây như Hiệp định Thương mại tự do – FTA giữa Việt Nam - Hàn Quốc, Hiệp định thương mại tự do Việt Nam và Liên minh châu Âu – EVFTA (Nguyễn Chiến Thắng & Đinh Mạnh Tuấn, 2021). Đi kèm với nhiều cơ hội là những khó khăn mà các doanh nghiệp Việt Nam cần phải đối mặt (Việt Hoàng, 2020). Không nằm ngoài sự ảnh hưởng đó, các doanh nghiệp cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk gặp phải sự cạnh tranh ngày càng khốc liệt từ các doanh nghiệp nước ngoài (Kim Bảo, 2021). Theo UBND tỉnh Đắk Lắk (2020), trong niên vụ cà phê 2019 - 2020, toàn tỉnh có 208.109 ha cà phê với tổng sản lượng là 476.424 tấn. Cho đến nay, sản phẩm cà phê của tỉnh Đắk Lắk đã xuất khẩu đến 58 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới với tổng sản lượng xuất khẩu cà phê của cả nước trong niên vụ này là hơn 195.000 tấn, chiếm 11,9% trong tổng số lượng cả nước, kim ngạch xuất khẩu cà phê đạt hơn 331,9 triệu USD (Duy Khôi, 2021). Trước môi trường kinh doanh ngày càng cạnh tranh để có thể duy trì và phát triển thì các doanh nghiệp cà phê đa số là doanh nghiệp vừa và nhỏ cần sự chuẩn bị trong chiến lược và sử dụng hiệu quả nguồn lực. Tuy nhiên, theo Nguyễn Thị Kim Lý (2020) thì có nhiều nguyên nhân cản trở sự phát triển của các doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Việt Nam.

Thứ nhất, vấn đề thiếu vốn và khả năng tiếp cận được vốn vay thấp là thực trạng của các doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam. Nguyên nhân chính là do các báo cáo tài chính (BCTC) của các doanh

nh nghiệp này cung cấp cho ngân hàng không đảm bảo chất lượng theo yêu cầu của ngân hàng (Phùng Thế Đông (2019). Cụ thể, thông tin được trình bày trên BCTC sẽ được các đối tượng sử dụng BCTC tiến hành phân tích, đánh giá tình hình tài chính của công ty trước khi ra các quyết định kinh tế (Đinh Thị Thu Hiền, 2020). Do BCTC thiếu minh bạch nên đa số các doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Việt Nam gặp khó khăn khi vay vốn (Nguyễn Văn Mạnh, 2016). Cũng chịu tác động bởi các vấn đề trên, báo cáo tài chính của các doanh nghiệp cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk được lập và trình bày theo quy định của Bộ Tài chính nhưng vẫn còn tồn tại sai lệch do tác động của các yếu tố khách quan và chủ quan trong quá trình thu thập và xử lý nghiệp vụ kinh tế phát sinh. Vì BCTC không đảm bảo yêu cầu về chất lượng nên khả năng huy động vốn của doanh nghiệp cà phê sẽ bị hạn chế. Khi các doanh nghiệp cà phê cung cấp các BCTC có chất lượng, các nhà đầu tư sẽ có nguồn thông tin đáng tin cậy để ra các quyết định kinh tế như cho doanh nghiệp vay vốn với mức lãi suất ưu đãi, khách hàng và nhà cung cấp tin tưởng về khả năng tài chính của doanh nghiệp để hợp tác kinh doanh... Đồng thời, doanh nghiệp cũng có thể tự đánh giá được khả năng tài chính của mình để hoạch định chiến lược kinh doanh để phát triển.

Thứ hai, với tầm quan trọng của vấn đề chất lượng BCTC, nhiều nghiên cứu về chất lượng BCTC trên thế giới được thực hiện như Onyulo (2017) đã kết luận về ảnh hưởng tích cực của kiểm soát nội bộ đến chất lượng BCTC của các tổ chức công thuộc Bộ Tài nguyên môi trường ở Kenya.

¹Khoa Kinh tế, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Bùi Thị Thanh Thùy; ĐT: 0973827268; Email: btthuy@ttn.edu.vn.